

Aqqaluaq B. Egede
Inatsisartunut ilaasortaq, Inuit Ataqatigiit

13-07-2020
Sags nr. 2020 - 11214
Akt nr. 14116873

Peqqinnissaqarfik pillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut 103/2020- mut akissut

Asasara Aqqaluaq B. Egede

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk

Email: pn@nanog.gl
www.naalakkersuisut.gl

Inatsisartut Suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut imaattunik apeqquteqarputit. Apeqqutigisatit uannit akineqartussatut innersuunneqarput.

1. Illoqarfiit qitiusutut inissisimangitsut, assersuutigalugu Narsaq, Nanortalik, Paamiut, Maniitsoq, Ittoqqortoormiut, Qasigianniguit, Qeqertarsuaq, Upernavik aamma Uummannaq il.il. nakorsaqaarnikkut sipaarniarfigineqaratik siuarsaavigineqaqqinnissaat Naalakkersuisut qulakkeerniarpaat?

Naalakkersuisut nakorsat sulisorineqartut sipaarniarfiginngilaat. Sulisunik pisariaqartinneqartunik piginnaanilinnik sulisussarsiornerneq attasiinnarniarnerlu nunani avannarlerni tamani ajornakusoortorujussuuvoq. Peqqissaanikkut sulisunik amigaateqarneq nunatsinni ukiorpasuarini annertuumik ajornartorsiutaasimavoq. Nakorsat kisiisa pinnagit aammali peqqissaanikkut sulisoqatigiiaat allat, tassunga ilanngullugit peqqissaasut, peqqissaanermi assistentit, nunaqarfimmi peqqissaanermik suliallit, kigutit nakorsaat, kigutilerinermi ikiortit kigutigissaasullu il.il. Peqqissaanermi sulisorisat qulakkeeriviginissaat ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq, aamma nakorsaqaarnikkut. Ilaatigut qarasaasiaqaarnikkut aaqqiissutit ineriartortinnerisigut, taamaalilluni sumiiffinni sulisussarsioruminaaffiusuni peqqinnissakkut sullinneqarnerup pitsaassusiata qaffassisuuginnarnissaa qulakkeerneqarsinnaaqullugu aammattaaq danskit napparsimmavii peqatigalugit paarlaaqatigiittarnermik aqqqissuussinerit amerlanerit pilersinneqarnissaat sulissutigineqarpoq, taamaaliornikkut pingaartumik peqqissaasut nakorsallu eqqarsaatigalugit sulisussarsiornermi unammilligassat ikiorserneqassallutik.

Tamatuma peqatigisaanik Peqqinnissaq pillugu Ataatsimiititaliarsuup suliamik aallartitsinissaa qilanaaraara. Sulisussarsiornerneq sulisunillu attasinierneq

kiisalu Danmarkimik nunanillu allanik suleqateqarneq sammisassat ilagaat paasinarsisneqartussat. Tassanngaannit kaammattuutigineqartut Inatsisartut peqqissutsikkut iluarsaaqqinnerminni naalakkersuinikkut tunngavigissavaat.

2. Illoqarfiit qulaani taasakka sinitsitsigasuarsinnaasunik katsorsaagasuarsinnaasunillu sulisoqarnissaat annertusaavigalugu peqqinnissaqarfiup innuttaasunik sullissigasuarsinnaalernissaa Naalakkersuisut anguniarlunikku naqissusersinnaavaat?

Peqqissaaveqarfinni upalungaarsimanermit sulisoqarnermut tunngatillugu peqqissaasunik sinitsitsisartunik amerlisaasinnaq sulissutigineqanngilaq.

3. Peqqinnissaqarfiup aaqqissuuteqqinnissaa sioqqullugu illoqarfinni nakorsaqaarneq atorunnaarsinneqarmat, illoqarfiillu qitiusoqarfiit kisimik nakorsaqaalersinneqarmata peqqissartunik katsorsarasuagassanillu inunnik assartuussinermut aningaasartuutit 2008-miit 2019-ip tungaanut aningaasartuutit qanoq qaffassimatigippat?

Ukiuni 2009 – 2019-imi napparsimasunik angallassinernut Peqqinnissaqarfiup aningaasartuutai tabelimi matuma ataanittumi takutinneqarput. Napparsimasunik angallassinerni ilaatinneqarput Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimut/Danmarkimit napparsimasut angalaneri tamarmik. Tassanngaannartumillu angallassinernit kisitsisini ilaatinneqanngillat.

Ukioq naatsorsuuteqarfiusoq	Mio. kr.
2009	5.856
2010	6.089
2011	5.360
2012	6.389
2013	6.378
2014	7.530
2015	9.709
2016	9.546
2017	8.802
2018	9.354
2019	8.926

4. Peqqinnissaqarfik inuiaqatigiinni qanimut sullissinera inuillu illersorumallugit qitiutillugillu katsorsaagasuarnissamut sillimaneq qanoq Naalakkersuisuniit annertusarniarneqarpa ?

Upalungaarsimasut amerlineqarnissaat Peqqinnissaqarfimmit pilersaarutigineqanngilaq. "Inuiaqatigiinni qanimut sullissineq" qanorpiaq isumaqartinneqarnerisooq paasiuminaappooq. Peqqissaaveqarfiit ullumikkut innuttaasunut qanillilluni peqqissaanikkut pitsaaliuilluni sullississutinik ingerlataqareerput, taakku assersuutigalugu tassaallutik meeqqanik misissuisarnerit, inooriaatsinik nakkutilliinerit, akiuussutissanik kapuinerit, naartusunik isumassuinerit il.il.

5. Illoqarfiit mikinerusut, assersuutigalugu illoqarfittut Narsaq-tut angitigisut Nakorsat atorfiniffiumallugu piumappassuk nakorsaqaqqilernissaat Naalakkersuisut periarfissaqartilerniarpaat ?

Nakorsat ataasiakkaat piginnaasaat, suliami aalajangersimasumi ilisimasaqassusiat misilittagaallu Peqqinnissaqarfimmit aalajangersimasumik isummerfigineqartarput. Atorfik inuttassarsiugaq nakorsamut tulluukkaangat pineqartoq atorfinitsinneqartarpoq. Peqqissaaveqarfinni nakorsanik suli atorfinitsitsisoqartarpoq, assersuutigalugu Narsami aalajangersimasumik atorfilimmik nakorsaqaqarpoq.

6. Inoqarfinni avinngarusimasuni innuttaasut pinartumik ajoqqusersimasut qassit illoqarfinnut qitiusunut assartorneqarnerminni toqquteqarsimappat ?

Timmisartuussinerni umiarsuarmillu angallassinerni qanoq amerlatigisut toqusarnerisut Peqqinnissaqarfimmit oqaatigineqarsinnaanngilaq, tassa napparsimasut angalanerup nalaani toqusutut nalunaarutigineqarnej ajormata, aatsaalli nakorsamit misissorneqaraangamik toqusutut nakorsamit nalunaarutigineqartarmata.

7. Illoqarfinni nakorsaqaqarfiumngitsuni innuttaassuseqartut qassit peqqinnissaqarfiup sumiiffinni mikinerusuni katsorsaagasuarsinnaannginnera peqqutigalugu illoqarfigisami avataani toqquteqarsimappat ?

Apeqqutit kalaallisuaa danskisuaalu assigiinngissuteqartut paasineqarpoq. Apeqqutinut marlunnut taakkununga akissut imaappooq: Peqqissaaveqarfinni tamani sulisut tassanngaannartumik napparsimalersunut ikiuigasuarsinnaanissaat qularnaallisaasinnaanissaallu nalinginnaasumik atuuppoq. Sulisut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani (DIN) nakorsanit siunnersorneqarsinnaapput. Pisariaqartutut nalilernerqarpat DIN-imit tassanngaannartumik angallassisusaaqatigiit ornigutsinneqassapput. Isorartussutsit annertunerat pissutigalugu immikkut ikiortissat ornigunnerminni akunnerit marluk – aqqaneq marluk tungaanut atorsinnaavaat sila ungasissuserlu apeqqutaatillugit.

8. Naalakkersuisut isumaqarpat inoqarfiit mikinerusut nakorsaarutsinneqarnikuunerat aningaasartuutissanik

sipaarutaasimasut? Taamaassimappat uppernarsaatissat kisaatigaakka .

Peqqissaaveqarfiit amerlanerpaartaanni suli nakorsaqqarpoq, sulisussarsisarnerli ajornakusoorpoq.

Peqqinnissaqqarfiup qitiusumik immikkoortortaqqalerneranut atatillugu Peqqissaaveqarfinni nakorsatut atorfiit ataasiakkaat qitiusumik napparsimmavinnut nuunneqqarput, assersuutigalugu Kangaatsiamiiit Aasiannut. Atorfiilli atorunnaarsinneqqanngimmata tamatumani sipaaruteqqarneq pineqqanngilaq.

9. Naalakkersuisut akerlilissavaannga oqqaruma sumiiffippassuarni nakorsaarutsitsinermi aningaasat sipaarneqqartut angallannermut inunnik assartuussinermit aningaasartuutinik qaffassaataasimasut ?

Peqqinnissaqqarfiup qitiusumik immikkoortortaqqarfeqqalernerana napparsimasut angalanerisa amerleriarnernannik nassataqqarpoq, tassa peqqinnissakkut sullississutit immikkut ilisimasaqqarfiusut arlallit peqqinnissaqqarfiup qitiusumik immikkoortuinut DIH-imullu nuunneqqarmata, neqeroorutit taakku sumiiffinni mikisuni attatiinnarniarneqqarnerat ajornakusoorpat. Napparsimasut angalanerinit aningaasartuutit qaffakkiartuinnarnissaat ilimagineqqarpoq, tassa ullumikkut nakorsat siusinnerusumut sanilliullugu immikkut ittumik ilinniarsimasuunerunerat pissutigalugu. Tamatuma nassatarisaanik misissortinnerit katsorsaanerillu amerlasuut taamaallaat DIH-mi Danmarkimiluunniit neqeroorutigineqqartarput nakorsanit immikkut ilinniarsimasunit sularineqqartarlutik. Tamatuma saniatigut Peqqinnissaqqarfiup katsorsaanisamik neqeroorutigisartakkani ingerlaavartumik annertusarpai, taamaalillunilu napparsimasut katsorsartikkiartorlutik angallanneqqartut amerlisillugit.

10. Peqqinnissaqqarfiup ullumikkorniit pitsaanerusumik innuttaasunut qaninnerusumik kiffartuussisariaqqarnera, "illoqqarfeqqani" katsorsaagasuarnissaq peqqissaagasuarnissarlu peruluttunik pilattaagasuarnissaq il.il. periarfissaqqilernissaat Naalakkersuisut soq anguniangilaat?

Peqqissaanermik suliani tamani, tassunga ilanngullugit peqqissaasunik sinitsitsisartunik, nakorsanik pilattaanermik piginnaasalinnik, aaviisartunik il.il tassangaannartumik pilaanisamik neqerooruteqqarsinnaanermut pisariaqqartinneqqartunik sulisussarsiortarneq Peqqinnissaqqarfimmit annertuumik unammillernartoqqartinneqqarpoq. Sulisut taakku qitiusumik napparsimmavinnut piffissallu ilaani aamma DIN-imut sulisussarsiariniarneqqarnerat ullumikkut unammillernartoqqareerpoq, peqqissaaveqqarfinnullu sulisussarsiariniarneqqarnissaat suli unammillernarnerulluni. Aamma maanna aningaasaqqarnikkut killissat iluanni periarfissaasinnaangilaq, tassa sulisunut,

atortunik piginnaasanillu kiisalu initanik il.il. aserfallatsaaliinermut annertuumik aningaasartuuteqarnissaq pisariaqassammat.

Tamatuma saniatigut sulisut immikkoorluinnaq piginnaanngorsarsimasut, soorlu peqqissaasut sinitsitsisartut nunap immikkoortuini napparsimasut sullitassat ikitsuinnaanerat pissutigalugu sulisussarsiariuminaapput. Napparsimasut sullitassat ikitsuinnaanerat pissutigalugu peqqissaasut sinitsitsisartut piginnaasatik allanngutsaaliorsinnaanngilaat. Tamanna nunap immikkoortuini napparsimmavinni ullumikkut ajornartorsiutaareerpoq, tassa peqqissaasut sinitsitsisartut piffissap ilarujussuani immikkoortuni nallavinni peqqissaasutut nalinginnaasutut sulisaramik. Taamaattoqarnera peqqissaasunit sinitsitsisartunit ornginartinneqanngilaq, tassa suliaminnik ineriartortitsisinnaannginnamik aammalu immikkut ilisimasaqarfik ilinniassallugu toqqarsimasartik atorlugu sulisinnaannginnamik. Sumiiffinni mikisuni amerlasuuni napparsimasut sullitassat ikitsuinnaanerat (innuttaasut ikinnerat) pissutigalugu unammilligassaq tassaavoq sulisut suliamik ilisimasatik atorlugit sullarissutsiminnik piginnaasaminnillu attasiinnarniarneq ajornakusoortimmassuk. Peqqissaasut sinitsitsisartut piginnaasatik paariinnassagunikkit suliassat aalajangersimasut attatiinnarnissaat pisariaqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Anna Wangenheim